

ERŐS

Prof Joseph de Somogyi
19 Garden St Apt 55
CAMBRIDGE 38 MASS

AMERIKAII MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

Vol. XXVII. évfolyam — 1963. OKTÓBER — No. 9. szám. —

Vallás a vádlottak padján

„Boldog nép az, melynek Istene az Úr.”

(Zsolt. 33:12)

„Isten helyének kérdése az állami iskolákban” peres ügyé vált, amelyben az Egyesült Államok Legfelsőbb Bíróságának tavalyi és idei döntése mondta ki a végső szót. A bírósági végzés alkotmány-ellenesnek minősítette az egyes állami iskolákban addig szokásos, tanítás megkezdése előtti imádkozást, „Miatyánk” elmondást vagy rövid biblia-olvasást. A nyilvános vallásgyakorlatnak czekeket a formáit az ország összes állami iskolából kitiltotta. Az ítélet nyomán keletkezett visszhang hamar elnémult. Sikerült egyeseknek az egész ügyet jelentéktelen esetté közömbösíteni. Az ítélethelyeslők — köztük nem egy lelkész is — az egészben nem láttak mást, mint az egyház és az állam külön-állását biztosító alkotmánynak és az istentelenség vallásszabadságának bírói megvédését. A közvélemény java részét, nem érdekelte, hogy a vallás mi miatt és mi végett lett peres ügyé, kik és milyen céltől állnak a vádemelés mögött és milyen következményei lehetnek a nemzet életében az ilyen és ehhez hasonló, a jövőben megisméltendő bírósági ítéleteknek.

Nekünk azonban, ha öntudatos, bizony-ságtévő keresztyéneknek valljuk magunkat, akkor ezeket a kérdéseket fel kell vetnünk s a válaszokat meg kell találnunk. — Nem maradhatunk közömbös szemlélői egy olyan hadjáratnak, amelynek végső célja a vallás befolyásának az állami élet minden területéről való ki-

szorítása és amely hadjáratnak a nyilvános vallásgyakorlatot az állami iskolákról kitiltó bírósági döntés csak első megnyert ütközete. A további cél, amiért főleg a Civil Liberties Union tagjai küzdenek, hogy a zászlót köszöntő szövegből hagyják ki az Isten nevét, töröljék el a Hálaadás Napját mint nemzeti ünnepet, ne legyen több Nemzeti Imádkozás, amelyet a kongresszus 1952-ben rendelt el, ne legyen katona-lelkész szolgálat a hadseregben, ne imádkozzanak a kongresszus, valamint a Legfelsőbb Bíróság ülésének megnyitásánál, vegyék le a pénzeikről a rájuk véselt „Istenben bízunk” felírást. Mi más ez, mint a legsúlyosabb vádemelés a vallásnak a nemzeti életet befolyásoló hatása ellen? Az Egyesült Államok mindenkori kormánya kezdettől fogva elismerte a vallásnak Amerika társadalmi, erkölcsi, szellemi életére gyakorolt döntő fontosságát. Ezért hivatkozik már a Függetlenségi Nyilatkozat is Istenre, mint „Legfőbb Lény”-re.

Az államnak ezek a vallással való formai kapcsolatai egyrészt hivatalos kifejezi annak, hogy Amerika népe többségében hagyományosan vallásos érzésű s másrészt pedig emlékeztetik Amerikát arra, hogy mit köszönhet Istennek, emlékeztetik a bibliai igazságra: „Boldog az a nép, amelynek Istene az Úr”, emlékeztetik a Franklin Benjaminszót: „Ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradoznak annak építői.” A „zarandok atyák”-nak, a nemzet alapítóinak vallásos szellemiségét, a nemzeti lét alapjának legfőbb forrását

az Istenbe vetett hitet tekintő meggyőződését igyekeznek, ha csak formailag is, megőrizni ezek az Istenre vonatkozó megnyilatkozások.

Most Amerikának ezt az eddigi hagyományos, Isten felé mutató szellemiségét egy ezzel ellenkező irányú, Istentől eltávolodó világnézeti irányzat igyekszik kiszorítani. A vallásszabadság nemcsak gondolatát és eddigi gyakorlatát a vallástól való szabadságra törekvés eszméjét kezdi felváltani. Az állami életnek ezt a folyamatban lévő lelki irányváltását tükrözi vissza a Legfelsőbb Bíróság cikkeiben jelzett két döntése. A Legfelsőbb Bíróság, még 1892-ben egy esettel kapcsolatban hivatalosan így nyilatkozott: „... ez (Amerika) egy vallásos nemzet” s ezt nyilatkozatot 1951-ben így erősítette meg újra: „... mi vallásos nép vagyunk, intézményeink feltételezik egy Felsőbb Lény létezését.” Ugyanez a Bíróság tavalyi és idei végzéseiben Isten helyét az állami iskolákban már küszöbön kívülre helyezte. Ime a vallástól való semlegesítés szellemének térhódítása! Ez a térhódítás az amerikai istentagadók egy kis számú, de jól megszervezett csoportjának a sikere.

Istentagadók mindig voltak Amerikában is. Kisebbségükben azonban mind- eddig tisztelték a többség véleményét s a maguk jogait nem akarták minden áron a többségben lévő istenhívők jogainak csorbítása árán biztosítani. Most azonban úgy látják, hogy a világhelyzet alakulása nekik kedvez. Ezért szervezkednek mindenfelé országszerte s ezért

ültetik a vádlottak padjára a vallást újból és újból. Hitünk parancsa minket Isten ügyének védelmére kötelez. Ha a Bíróság alkotmányellenesnek minősítette a vallás gyakorlatát az állami iskolákban, hivatkozással arra, hogy sérti a hitetlenek vallásszabadságát, akkor ne engedjük meg, hogy viszont a hívők vallásszabadságát sérthesse a hitetlenség terjesztése az állami iskolákban.

Ha a vallástól semlegesítették az iskolákat, akkor semlegesítsék a hitetlenségtől is!

Az igazság az, hogy légtüres teret nem csak a természet nem tűr meg, de a nevelés sem. Ahol nem a vallás formálhatja az ifjúság lelkét, ott a vallástalanság végzi el azt helyette. Nem egy állami iskolában világi, sokszor Isten ellenes írók műveiből olvastatnak fel, hogy így valamiféle eszmével hassanak az ifjúság lelkére. Tehát a vallás kiküszöbölése után sincs "semleges" nevelés az iskolákban. Fél-igazságok veszedelmesebbek, mint az egész hazugságok. Ilyen fél-igazság az is, hogy azok a tanítás előtti imádkozások, bibliaolvasások úgyszólván csak formáságok voltak, tehát azoknak az eltörlése nem jelentheti az igazi vallásosság csorbítását. Ha formáságok voltak is, de mégis emlékeztettek az iskolákban is Istenre. Ha nem is volt ez a vallás-gyakorlat az, aminek lennie kellett volna, mégis valami volt, mégis valamilyen volt helye Istennek a tantermekben, még ha szóhoz nem is juthatott. Most azonban a bírói végzés ajtót mutatott Istennek. Azt hirdetik — még egyházi vezetők is többen, — hogy ez a helyes. Isten csak maradjon meg az egyházban, a családban. Ezeknek a közösségeknek a dolga a vallásos nevelés és nem az iskolaké. Milyen veszedelmes fél-igazság ez is. Amennyiben igaz, hogy az állami iskolák nem ezért vannak, hogy a vallásos hitet terjesszék, éppen úgy igaz az is, hogy a család és az egyház vallásos nevelésének a gyümölcse hamar elfonnyad az iskola vallástalan légkörében.

Az egész világegyetem olyan, mint egy nyitott könyv. A történelemnek, tudományoknak, zenének, a növény- és állatvilágnak, életnek és halálnak, mindennek, ami csak körülöttünk van, a nyitott könyve. Gyermekünket azért küldjük az

iskolába, hogy megtanulják, miképpen kell olvasni ezt a könyvet, hogy tanulmányozzák és megláthassák, mi van benne. Ez a nevelés. De kell-e, hogy úgy tanulják meg ennek a könyvnek az olvasását, mintha azt nem írta volna senki, mintha annak nem volna szerzője? Ki kell-e tépnünk belőle azokat a lapokat, amelyeken rajta van Isten neve, — mert az ellenkező az istentagadók vallásos meggyőződésével és ez sértene az ő vallásszabadságukat? De vajjon ilyen módon, Isten nélkül, lehet-e igazi nevelés? Lehet-e igazában olvasni a világegyetemet nyitott könyvből?

A kommunizmus kivette Isten nevét az iskolai könyvekből. Az ő nevelési rendszerükben Istennek semmi helye sincs, mert az egész világszemléletükben sincs. Marx és Lenin neve foglalják el Isten nevének helyét az iskolai nevelésben. Ezt a két nevet minden orosz gyermeknek meg kell tanulnia s azt is, hogy mindegyik mit cselekedett.

Mi hirdetjük, hogy szemben állunk a kommunizmussal. De tudunk-e harcolni ellene ezzel a nevelési rendszerünkkel, amelyben nincs hely Isten számára? Meg tudjuk-e tanítani az iskolákban a gyermekeket arra, hogy a kommunizmus minden gonoszsága, veszedelme éppen Isten nélküli világszemléletéből származik. Mert számukra nincs Isten, azért nem törődnek az egyes emberek szabadságjogaival, azért tekintik őket személytelen tárgyaknak, akik felett zsarnok módon uralkodhatnak s akiket világhódító céljaik szolgálatában szabadon felhasználhatnak. Vagy erről nem szabad beszélni az állami iskolákban, mert ez már hitbeli meggyőződés, sértheti azoknak a felfogását, akik azt hirdetik itt is, hogy nincs Isten?

Vajjon nem okoz-e zavart a tanuló ifjúságnál, ha azt kell neki látnia, hogy Istennel csak otthon és az egyházban szabad találkoznia, de az iskolákban sem. Vajjon mit szólnak ahhoz, hogy amikor Nemzeti Imanapot rendel el az állam, akkor mindenütt lehet a nemzetért imádkozni, csak éppen az iskolában nem? Amikor az iskolai nevelés ellentmond az otthoni vallásos nevelésnek, akkor a gyermek lelkében súlyos kételyek támadnak s az otthon elveszíti igazi tekintélyét. A szülők, akik gyer-

meiket vallásos szellemben kívánják otthon nevelni, elvárhatják az iskolától, ehova gyermekeik járnak, amelyek fenntartásához adófizetésükkel hozzájárultak, hogy ha már nem támogatja is az iskola vallásos nevelési munkájukat, de legalább ne tegye azt hiábavalóvá a vallás igazságaival ellenkező eszmék tanításával.

Kötelességünk, hogy az otthonban és az egyházban az ifjúság vallásos nevelését az eddiginél nagyobb lelkiismeretességgel folytassuk. Ezen a téren jobb munkát kell végeznünk, mint eddig tettük, hogy a modern, Isten figyelembe vétele nélkül folyó iskolai nevelés befolyását valamiképpen kiegyenlíthessük.

Ahol lehet, még áldozatok árán is, taníttassuk gyermekeinket, ha csak pár évig is, egyházi iskolában.

Neveljenek az egyházak és az otthonok az iskoláknak minél több hívő lelkű, Istenről bizonyosságot tevő tanítót, akiknek lelki befolyása részben pótolhatja az iskolai vallásos nevelés hiányát. Az istentagadóknak a vallás elleni vádemelését, ha nem is tudjuk megszüntetni, de álljunk az Isten ügye mellett bátor szóval és cselekvéssel. Hirdessük meg nem szünő bizonyosságtévéssel azt a történelem bizonyította igazságot, hogy elvesz a nép, amely elfelejti Isten nevét s idegen istenek után nyújtja ki kezét.

Az elfelejtett Isten mindig ítéletet hirdet az őt elfelejtők felett. Nem nehéz kitalálni, mi lenne a sorsunk, ha Isten az ő ítéletét ebben az atomkoszakban hajtaná végre rajtunk. Addig is, amíg a vallás ügyében kedvezőbb bírói döntést nem kaphatunk, imádkozzuk el naponta hittel, Jézus nevében azt az imádságot, amellyel a Legfelsőbb Bíróság szokta megnyitni ülésait: **"Isten védd meg az Egyesült Államokat és ezt a tiszteletreméltó bíróságot."**

Asbóth Gyula

GYÜLEKEZETI HIREK

ROCHESTER

Beszolgáló lelkész: Buthy Dénes
Az istentisztelet helye: Alpha Lutheran Church, 1369 East Ave. —

— A legközelebbi istentisztelet november 3-án, a hónap első vasárnapján lesz úrvacsoraosztással együtt.

Messzehangzó kalapácsütések

A wittenbergi kalapácsütéseknek különös csengése van. Diákkoromban evangélikus öntudatot kovácsoló ereje volt s a nagy alföldi metropolisban, hol a tanyai asszonyok olvasót morzsolva ültek a vesétrázó kocsikon piaci napok hajnalain s az alsóvárosi fekete Máriához zarándokoltak vigaszért, erőért, — október 31-én büszke öntudattal ültünk kicsiny templomunk padjaiban, míg fenn a szószéken a messzi évszázados kalapácsütések erejéről szólt az emlékezés. A Facát biztonsága, hite, bátorsága, ereje fészkelte a szívünkben. Valami nagy-nagy dolgot sejtettünk a szögező ütések mögött. A reformáció késői gyermekének, nékem szívemben égett a gondolat: mit láttam volna, ha akkor vagyok diák, s ott!

Ódás pátoszú versek képei vibráltak előttem: amint ez a Barát kalapácsával nem is 95 tételének ívét szögezi a zömök tölgyfaajtóra, hanem világokat dönt vele romba s új korok épületének alapköveit kocogtatja malterba. Mit láttam volna, ha akkor vagyok diák, s ott!

Később pasztellfényű lett az ünnep. Nagybbrára nőtt bennem a Názáreti s történelmivé zömökölt a Barát kalapácsot tartó ökle. Hétköznap palástja terült a nagy napra. Azt találtam, hogy a teljesen evangélikus északon korántsem oly nagy ez a nap, mint nálunk, ahol hűtünk képe az ellenreformáció szenvedéseinek hátterébe ágyazódik. Újkori Luther-életrajzokban az egykor ódás zengésű kalapácsütéseket nemhogy fejezetcímekben nem találok, de úgy kell a szürke sorok között megkeresnem. Valóban: mit is láttam volna, ha akkor vagyok diák, s ott!

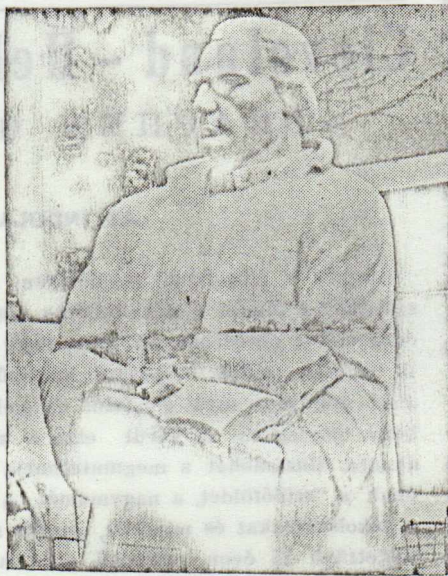
Bizonyval valami ilyet:

Napok óta látjuk, hogy a szent tudományok ez ékezzavú tanítója, Martinus Luther, mellőzi előadásai szokott rendjét s a bűnbocsánatról mond erős, nagy dolgokat. Keményen vitatja Tetzel barát gyakorlatát, ki pénzért árulja bűnbocsátó céduláit s közeleg vele Wittenberghez is.

Tegnap szavaival szétfeszítette az auditérium, az előadóterem vaskos falait, szét az ablakok gótikus ívét s arról szólt, hogy ehhez a kérdéshez kevés ez a terem. Széleskörű tudományos vitát

kellene indítani, ő már kidolgozta tételt s jöjjünk el reggel a vártemplomhoz.

Íme, most itt vagyok. Kis csoportokban ödöngünk néhányan tanítványai a templom támpillérei mellett. Várjuk őt, vajjon mit hoz tétéleiben. Így szokás ez manapság, így hívják tudományos vitára tudósaink a hozzáértőket. Ez a nyilvánosság fóruma: a templom az, hol mindenki megfordul.

De jön is már. Zömök alakja éles körvonalakkal bontakozik ki a hajnali ködből. Barátságosan köszönt s már lép is a kapuhoz.

„Íme a tétéleim, amikről szóltam már” — valami ilyesmit mond, míg könyökével-karjával felsimitja a tekercset a tölgyfalpra s szögezni kezdi. — Félkört nyitunk körülötte. Dolguk után járó polgárok kíváncsian állnak meg mellettünk, egyre nő a kis csoport.

95 — látom az utolsó mondat előtt a számot. Ő kissé hátralép s úgy nézi, egyenes-e a papír.

„AMIKOR A MI URUNK ÉS MESTERÜNK, JÉZUS KRISZTUS AZT MONDOTTA: TÉRJETEK MEG! — AZT AKARTA, HOGY A HIVŐK EGÉSZ ÉLETE MEGTÉRÉS LEGYEN . . .” — így kezdődik az első tétel.

Előtte áll egy lépéssel. Felsőteste kissé hátrahajol, leengedett keze puhán tartja a kis kalapácsot s kissé összehúzott szemmel nézi, egyenes-e a papír.

Semmi nem látszik abból, amit évszázadok múlva irnak erről az eseményről. A kalapácsütések nem döngtek, nem zúztak össze korokat s ez a borongós őszi reggel éppen olyan, mint a többi. Luther szívében sem lehetett más, mint csendes elmélkedések belső tusáiban megvilágosodott hitbéli igazság nyugalma, vagy a vitavárás izgalma. Nem tudja, hogy történelmet ír — nem tudja, hogy reformáció kezdődik —, nem tudja, hogy ünnepet szül a mozdulata —, nem tudja, hogy kalapácsütéseiről evangélikus öntudatra ébredő gyermekek fognak századok múlva is verseket szavalni.

Nem is őt, — a tételt nézve szorong bennem valami. Gondolat és lélegzet egyaránt megakad, mint amikor váratlanul döbben rá az ember, hogy itt valami súlyos dolog történt. Körötte a diákok és kíváncsi polgárok arcán is ezt látom.

A penitencia szentsége mellé rendelt bűnbánat tanát tudók arcvonásai keményednek meg a töprengéstől. Nem nyúlt-e túl mélyen a mester a dogmák renditetlen világába? Ő igen, hírlik, hogy Erasmus tanítása mögött is az értelem hívös és szenttelen rendje tett immár vitássá sokat abból, amit az egyház a vitathatatlan igazsággal hirdet, — de ez valami egészen más. — Ebben egy Krisztusához forrott szív meleg lüktetése érződik. „Amikor a mi Urunk . . . azt mondotta . . .” — ebben korok s a tanok fölé kezd nőni valami s a próféták felismerő ereje visszhangzik benne: „ezt mondja az Úr.”

Az egyház hatalmát bírálat nélkül elrognádok érzik, hogy többről van itt szó, mint Tetzel-bolygatta kérdéstről. Ez a Barát lelépett a Hatalom és Tan egyház-szabta útjáról s Istenéhez közvetlen utat talált. S ez a kis félkör még nem tudja, hogy századok múlva is ez a mondat fog rajongó, szektás lelkeket józanítani, akik megtérésüket egy időponthoz s helyhez kötik.

Nem akart „reformációt” úgy, ahogyan az a történelemben megvalósult. De akarta s tudta, hogy az egyház csak akkor él, ha útban van. Ha nem torpan meg, hanem naponként megújuló folyamatként fordul Isten ígéjéhez, mely mindig új és mindig időszerű. Ezt az ígét ismerte, naponta tört össze előtte óemberében s naponta szánta el magát új engedelmisségre. Úgy, ahogyan év-

FONTOS!

Minden szerkesztőségi anyag, kéziratok, gyülekezeti hírek, stb., úgyszintén minden a lappal kapcsolatos levelezés, előfizetések és adományok erre a címre küldendők:

ERŐS VÁR
P. O. Box 1094
CLEVELAND 2, OHIO

AZ "ERŐS VÁR" 3 DOLLÁR EGY ÉVRE, SZERETEMMEL KÉRJÜK A LEJÁRT ELŐFIZETÉSEK BEKÜLDÉSÉT A FENTI CÍMRE!

Be nem jelentett cím változás esetén a postás a kézbesíthetetlen újságot megsemmisíti, az ERŐS VÁR-nak pedig külön portót kell fizetnie. Nemelőfizetők, utófizetők s több éves hátralékosok esetében — a fenti költségre nehéz fedezetet találni.

*

Pontos címet (olvasható frással) kérünk! Nagyobb városokban feltétlenül szükséges a postal zónaszám. Továbbá teljes címre van szükség. Egy-egy postahivatal területén számos azonosnevű utca lehet, tehát írjuk oda: Ave, St., Rd. stb.

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

Az Amerikai Evangélikus Egyház Magyar Konferenciájának lapja

Szerkesztő és kiadó: Juhász Imre

ERŐS VÁR — (MIGHTY FORTRESS)
P. O. Box 1094. — Cleveland 2, Ohio

* October 1963. *

* No. 9. (69.) *

— Issued monthly September to June;
by-monthly: July and August —
Published by the
Hungarian Conference
of the Lutheran Church in America

* * *

Subscription: \$3.00 a year

Second class postage paid
at Cleveland, Ohio

századok múlva önkölte meg egy magyar költő ezt az odaigazánút:

"... Vele köt reggel-este új költést és reábizza az igazságtevést . . ."

Nem tudta még, hogy tette világokra szólóan bátor s hogy tanítványai s követői magyar földön poros bándorokként igazkijukban a Bibliával fognak egy lefőit népet életre menteni.

A megszokottnál kissé tovább nézte hátrahajlott felsőtaggal: egyenes-e a papír. Aztán megfordult és csendesert hazament. Várta a tudósok vitázó szavát.

Poros országúton zörgő postakocsi bős korokkal s váltott lovakkal — ez volt akkor a leggyorsabb közlekedés. Az a kiszögeztet vitablat a maga 95 pontjával azonban belekerült a Szentlélek postájába. Feljegyezték, hogy két hét alatt bejárta egész Németországot s egy hónap alatt az akkor ismert keresztény világot.

De túlzongott nemcsak határokon, hanem századokon és korokon is. 446 év múltán is hatalmasan szól.

Evangélikus élet

Cleveland - Helsinki - Makó

— BRACHNA GÁBOR

ÚTINAPLÓJA —

AZ INDULÁS

Amikor a clevelandi repülőtéren beszálltunk fiammal a négymotoros gépbe, csak akkor ébredtünk rá arra, hogy mi is történik velünk. A hosszú készülődés alatt alig mer arra gondolni az ember, hogy tényleg sor is kerül erre a szép álmra. Hazamehet s megmutathatja fiúnak a "szülőföldet, a nagymamát, a régi iskolatársakat és mindent, amiről mesélgettünk 25 éven keresztül, mint meseországrol, ahol minden piros-fehér-zöldben jár."

Kinéztem az ablakon, ahol feleségem, kislányom és sógornőm integettek, néha szemükhöz érintve a fehér zsebkendőket. Most éreztem, hogy milyen nagyon jó hozzánk az Isten, aki lehetővé tette, hogy ilyen megértő család indít útra és ezek lesznek, akik majd vissza várnak. Hirtelen előttem állott az anyagi áldozat nagysága, amelynek igazi értéke abban volt, hogy érezhettük a szívből jövő lemondás melegségét, amit újból és újból kihangsúlyoztak: ne sajnáljátok, azért gyűjtögettük, hogy egyszer hazajuthassatok és tanuljatok s lássatok sok szépet az úton.

Amikor megindult a gép, könnyes lett a mi szemünk is, de a lélek tükrén annál többször láttuk őket, amikor sok ezer mérföld távolságban rájuk gondolhattunk. A kép tovább szélesedett, a család mögött láttam a gyülekezetemet és mindazokat, akik szeretettel bocsátottak el a nagy útra és megígérték, hogy az egyházi munkában igyekezni fognak mindent rendben tartani. Hálaival kel-

lett gondolnom gyülekezetemre, ahol keresztény béke és szeretet egyre kedvesebbé teszük számomra ezt az én magyar-angol nyelvű clevelandi egyházamat.

ISTEN KEZÉBEN

Kétszáz utas s rajtunk kívül a személyzet, a sok utipodgyász és magának a repülőgépnak a súlya várt arra, hogy a tenger végtelen vizei felett, mintegy úszva repüljünk át a nagy távolságot. Aki nem aláz meg az emberi vállalkozásnak ez a nagyszerűsége, aki nem imádkozik azért, hogy baj nélkül jussunk át ezen a merész úton, az vagy nagyon tudatlan, vagy olyan gögös, hogy képtelen meglátni, mit mond a zsoldháros: — "Micsoda az ember . . . hogy gondod van reá . . . úrrá teted őt kezeld munkáján."

Amerikába jövet 11 napig tartott a hajóút. Pedig ez már a modern idöket jelentette a régi 40 sőt 60 napos utazásokhoz képest. Most pedig a szó legteljesebb értelmében: New Yorkban vacsoráztunk, Londonban reggeliztünk és Helsinkiben ebédeltünk!

Fiam ülésével történt baj, mindjárt az út kezdetén. Valamiképpen a támlát a rugózata állandóan előre toltta. Végül egy láda whiskit akasztottak mögéje s az tette elviselhetővé az ülést. Többször kínálatom cserét a fiannak de kitértott érvelése mellett, hogy egy lelkésznek nem illik pálinkás ládán utazni.

Az "Air France" légivállalat gépén ültünk s így a francia konyha remekeit szolgálták fel. Csupa dicséret voltunk, amíg fiamból ki nem tört az ő magyar

... lehet, hogy a rossz ülés miatt — s azt nem mondta, hogy eleserélne az egész — egy kő állt szelennéért, ha szalal bácsi (a szomszédunk) kortyában lehetne. Az is lehet, hogy valóban így érezte, amikor az alattunk tátongó mélységre gondolt, amely felett Isten tartott a tenyerében.

Próbáltunk volna egy kissé elszunnyadni, amikor valaki elhúzta a függönyt. És szemünkbe kúszott egy olyan csodálatos látvány, amit aligha lehet elfelejteni. Kelőben volt a nap, (pedig öránk még csak éjfél mutatott) s futottak sugarai, hogy csókkal keltsék az alvó világot. "Istenemhez kiáltottam . . . lehajotta az eget és leszállott . . . haladt és röpült, és a szelek szárnyán sünt."

Csodálatos volt nézni a napfelkeltés közben az itt-ott feltűnő szigeteket és frország partjait. Hat órát vesztettünk. Ennyit fordult a föld alattunk s mire Londonban leszálltunk, már javában mozgott ez a nagy város.

Az átszállás után angol géppel repültünk tovább.

Elhaladtunk Hollandia felett. Smajda Imre házigazdánkól kölöndözött romek messzelejtővel megfigyelhetők a bíres hollandi tengergátakat is, amit ma a világ egyik csodájának tartanak. A Magyar Körben az elnökünk nem régiben tartott róla előadást, elmondva, hogyan védekeznek a hollandok a tenger ellen, mely legutóbbi gátszakadásuk alkalmával tönkretette jó termőföldjeiket.

Lassan ós-utasoknak tekintettük magunkat s így csupán tudomásul vettük, hogy most Norvégián, most pedig Svédországon repültünk át . . .

Majd egy kis víz a tengerből és Finnország fővárosát, Helsinkit pillantottuk meg, ahol első megállásunk lesz.

(Folytatjuk)

FÓT — Néhány hónappal ezelőtt — a Magyarországi Egyetemes Sajtóosztály hivatalos közleményét átvéve — megírta, hogy a déli egyházkerület püspöke, "diszkrécionális jogánál fogva" lelkész t n e v e z e t t k i a főt gyülekezetbe, néhai Zászkaliczky Pál utódjálént. A kinevezett lelkész beiktatására azonban a gyülekezet ellenállása miatt nem került sor. A helyzet tisztázása után most az egyhangúlag m e g h í v o t t lelkész, Bohus Imrét, augusztus 11-én iktatták be hivatalába.

SZAKADÁSOK

II.

Október a reformáció hónapja. Október 31-én lesz a reformációnak 446. évfordulója.

Pál apostol — cikkünk I. részében írtam erről — komoly önvizsgálat után megállapította, hogy sem ő, sem Apollós, sem Péter nem oka a korinthusi gyülekezetben beállott szakadásnak. A reformáció következtében beállott szakadásnak azonban — a római katolikus egyház szerint — dr. Luther Márton az oka, mert katolikus tanítás szerint a reformáció "a fészengő Luther becsvágyó, emberi elgondolásából született meg." Ezzel szemben a protestantizmus nemcsak állítja, hanem napnál fényesebben bizonyítja is, hogy a reformáció nem hitszakadás, nem hitváltoztatás, nem új hit emberi kiagyálása, mégcsak nem is hitjavítás, hanem VISSZAÁLLÍTÁS. A középkori megromlott keresztény egyház visszatérése a krisztusi, eredeti, evangéliumi kereszténység bibliai fundamentumához. Mi szentnek és apostolnak tartjuk és mondjuk egyházunkat, mert a reformáció nem jelentett szakítást az EGY és EGYETEMES EGYHÁZZAL sem.

Természetes, hogy a reformáció bölcsőjét műveltségi, gazdasági és politikai tényezők is ringatták, hiszen az egyház is a történelemben él és az hatással volt és van életfelfogására és életnyilvánulásaira, — de ez is Isten műve volt, mert a reformáció Isten rendeléséből és igéjéből született. Nem a reformáció szülte a bibliát, hanem a biblia a reformácót.

Ahhoz, hogy egy római katolikus hívó ember megértse a reformációt, jól meg kell ismernie Luthert, belső harcaival, vívódásaival és lelkiválságaival együtt. A reformációt csak a reformációból, — Luthert csak Lutherből lehet igazán megismerni.

Luther nagy ember volt. A világ szemében is Szenzáció az akkori világ számára. Róla beszéltek a pápai udvarban, császárok, fejedelmek, egyetemi tanárok, papok, egyszeri hívők, még a kocsmában poharazgató vándorok is. Nagy ember az Isten országa szempontjából is. Fősz Európára kiható ébredési mozgalom támadt körülötte s ma több mint 80

millió ember tartozik táborába. Nagy ember lehet szemében is. A történelem is kénytelen elismerni, hogy Isten őt választotta ki a reformáció atyjává. Büszkék lehetünk őseinkre!

De Luther alázatos ember is volt. Kicsinynek tartotta magát. Nem engedett a kísértésnek. Még az ellen is tiltakozott, hogy követői az ő nevével nevezzék magukat luteránusoknak, hiszen nem ő feszített meg értük, hanem az Úr Jézus krisztus. Egyszerre nagy és kicsiny tudott lenni, egyszerre öntudatos és alázatos. Azt akarta amit Isten akart, hogy minden ember üdvözüljön és eljusson az igazság ismeretére. (I. Tim. 2:4). Úgy látta, hogy a lelke mélyén tulajdonképpen minden ember ezt akarja. Lehet, hogy elrejtí mások elől, vagy befűdi e világ szerelme sok hiábavalósága még önmaga előtt is. De mikor egyszer belekerül az ébredés forró levegőjébe, hűtör belőle az eltemetett, vagy elfojtott ósvágy: hogyan szerezhetném meg Isten kegyelmét? Ez lett nyilvánvalóvá a középkori katolicizmus vezeklési gyakorlatában is. A reformációs korban ültetést csináltak ebből a vágyból. Jól kerestek rajta. Tetzelt is, meg a jövödelmen osztozkodó pápa és mainzi érsek is. A bűnbocsátó cédulákból befolyó hatalmas pénzösszeg azt is mutatta, mennyire szeretne az ember üdvözülni. Van-e bennem üdvösség utáni vágy? Nekem is, főkérdésem: miképpen szerezhetném meg Isten kegyelmét? Engedtem-e, hogy Isten tudatosítsa bennem ezt?

Luther a bibliából, Isten Szentlelkének vezetése mellett látta az üdvösségre vezető helyes utat is. Térjete meg! -- ezzel kezdi a 95 tételét. Nem kell valami nagy bűnt elkövetnünk, úgy, ahogyan vagyunk már a kárhozat gyermekei vagyunk. Ezért nincs megtérés nélküli üdvösség. A megtérés nem más, mint egy nagy döntés a bűn ellen és Isten mellett. Ezért tud olyan botránkoztatón szókimondó lenni Luther a bűn leleplezésében. El akarja szakítani az embert és az egyházat is a bűntől és oda akarja kötni Isten akaratához. Aki hirdeti, hogy a megtérés nem a bűnös multtal való emberi szakítás s az akarat felajzása egy megváltozott, új életre, hanem abból áll, hogy az ember megadja magát kegyelemre. — Minden

(Folytatás a következő oldalon)

megtérés hiábavaló erőlködés bűnbocsánat nélkül.

Luther jól látta a Krisztushoz vezető út akadályait is, közöttük mint legnagyobb akadályt: a hamis biztonságot. A hamis biztonságot Luther korában a lúcsúcédulák adták. Ez mindig elzárta az utat Krisztus előtt. Az ilyen ember nem érezte magát megváltásra szorulóknak, mert nincs szüksége Megváltóra.

Mennyi van bennem ebből a borzasztó öngazságból?

Mit szölok mindehhez én? Az-e számomra Krisztus, aki Luther számára) volt? A reformáció megépítette-e már az utat Krisztus számára az én szívemhez is? Vállalom-e a reformáció örökségét abban is, hogy Krisztus útegyengetője akarok lenni az emberek felé? Luther tanítványa és követője vagyok-e én, a reformáció örököse? Akinél Krisztus minden mindenkiben: az a reformáció híve!

- dr -

(Folytatjuk)

sokallók pedig könnyedén adnak ki ony nyit n a p o n k ó n t vakáción utazásuk során. Vagy televíziót vesznek # arra minden gondolkodás nélkül ki tudnak fizetni 2-300 dollárt!

Az igazi kifogás azonban egy ki nem mondott magatartás mögött rejlik: NEM KELL AZ ISTEN! A névleges keresztyének nagy tömege teljesen rálépett az elvilágiasodás útjára. Értsük meg végre, hogy az anyagi javak imádata s a világi szórakozások egyeduralma nem hagy időt és helyet az Isten számára az ember életében. Ez pedig sokkal veszélyesebb és alábbvaló, mint a kommunista materializmus, amely elől elmenekültünk, de amely legalább becsületesen kimondja: nincs Isten. Százak és ezrek vannak a magyarság körében, akik a hontalanság első idejében elvárták, sőt megkövetelték, hogy az egyház munkát és lakást szerezzen számukra. A segítséget megkapták s most úgy tesznek, mintha nem is tudnák, hogy van evangélikus templom a városban.

Igy történt, hogy sokak közönye miatt hiábavaló volt a kevesek áldozata. Azoké, akik a konferenciát több hónapos nehéz munkával készítették elő. Pedig nyugodtan állíthatom, hogy az előadások nívója többszázas tömeget is megérdemelt volna! Nem is említve azokat a — szintén távolmaradt — "megtérteket", akik állandóan kifogásolják, hogy a mi "primitív" amerikai evangélikus gyülekezeteinkben nem találják meg a "hívó közösséget". Csak úgy mellékesen, említsem meg, hogy az angolnyelvű gyülekezetek tagjai valóságos túlekednek, hogy eljuthassanak egy-egy ilyen konferenciára s rendszerint már hónapokkal előbb minden helyet lefoglalnak!

Persze, nem feledkezhetünk meg Jézus ígéretéről: ha ketten-hárman összegyűlnek az Ő nevében, Ő ott van közöttük. Éppen ezért, ha az evangélikáción résztvevő kevesek közül csak egyetlen-egy lélek is megtalálta Istenét, akkor talán mégsem volt egészen hiábavaló az erőfeszítés.

Ugyanakkor azonban józan gondolkodással és reális módon számot kell vetnünk a helyzettel. Fel kell tennünk a kérdést, hogy melyik pontig mehet el a kevesek áldozata, amelyen túl már nem ellensúlyozhatja a sokak közönyt. Az amerikai magyar evangélikusság megmértett és könnyűnek találtatott! Az ilyen magatartás erősen kétségessé

Kevesek áldozata — — sokak közönye...

— BESZÁMOLÓ A NYÁRI EVANGÉLIZÁCIÓRÓL —

Valaki egyszer azt mondta, hogy minden keresztyén, amikor nem megy el a templomba vasárnap, tulajdonképpen szavazatot ad le a templom bezárására. Ilyen irányban mozognak az ember gondolatai, amikor beszámolót kell írni az amerikai magyar evangélikusok hatodik országos evangélikációjáról. Ugyanis arra a szomorú megállapításra kellett jutnom, hogy ez a válalkozás, amely egyedülálló az amerikai magyar protestantizmus körében, végül is — hatéves próbálkozás után — a magyar evangélikusok közönye miatt futott zátnyra.

Ez a vád egyformán irányul lelkészeink és híveink nagy többsége felé! Év-ről-évre kevesebb lett a résztvevők száma. 1962-ben még 34-en voltunk, 1963 július első hetében már csak 15-en. Az "országos" jelleg is megszűnt, mert csak a két clevelandi gyülekezetből jöttek el néhányan. Pedig akik eljöttek, azok a megmondhatói, hogy milyen lelki élményeket és áldást jelent egy ilyen összejövetel: lelki-testi megújodást, amelyre annyira szükségünk van mindnyájunknak az amerikai élet rohanó forgatagában.

Öt napon át minden reggel letelepedtünk Isten ígéje köré s János evangélikus szavai üdítették fel szomjas lelkünket — Tessényi Kornél csikágói lelkész vezetésével, ahogyan az Úr Szentlelke inspirálta őt.

Az evangélikáció tulajdonképpeni gerincét a "Hazavárt emigráns" c. soro-

zat képezte. Naponta két előadás szölt a tékozló fiú története alapján arról, hogy bármennyire is távol estünk Istentől, az Atya tárt karokkal vár bennünket vissza. Könnyes szemek, megdöbent arcok és hálásan felszabadult szívek fogadták a törvény és evangélium kettős üzenetét Jurász Imre clevelandi lelkész szájából.

Esti összejöveteleinken Markovits Pál pittsburghi lelkész nagy felkészültséggel hozta életközébe az egyházi esztendő és az evangélikus istentiszteleti rend hitbeli tartalmát.

Ha szívem vérével írnám ezeket a sorokat és ha az Úr angyalai kürtzenegéssel szólának a felhőkben, a távolmaradottak akkor sem értenék meg, hogy mit veszítettek. Akik ott voltunk, áldva-ádoztunk az Istent, bennünket összegyűjtő nagy kegyelméért s az ott kapott ajándékokért.

De vajjon milyen indokokat lehetne felhozni a távolmaradók igazolására? Hallottunk olyan kifogást, amely azt mondja, hogy nem értesült idejében a konferenciáról s ezért már más időre vette ki a nyári szabadságát. Ezzel szemben az igazság az, hogy már január óta hirdettük a lakesidei nyaralási lehetőséget, hogy mindenki időben felkészülhessen rá. Vannak, akik arra hivatkoznak, hogy az ilyen konferencián való részvétel sokba kerül. Hadd mondjam el, hogy egyheti szállásra és étkezésekre kb. 20 dollárt költöttem. A költséget

terzi a nyári evangélikusok jövőbeni megtartását.

Az Úr komolyan figyelmeztetett: "Aron is megvagyótok az alkalmat!"

Borzasztó ítélet az, amikor azt kell mondanunk rólkunk: "Minden kézen volt, de a meghívottak nem jöttek el!"

J. I.

Poros keresztyénség?

Nemrégén Párizsban az igazság istennőjének szobrát meg kellett tisztogatni, mert sok minden rakódott rá. Két rendkívül bátor, jó idegzetű férfi biztosítókötél nélkül végezte el a munkát, nem csekély bravúrral, veszélyes magasságban.

A mozdulatlan szobrot persze, hogy beszállja a por. Nem él, nem tud mosakodni, védtelen a lerakódással szemben. A gépek mozognak, de törölni, tisztogatni kell őket rendszeresen, különben baj lesz velük. Az állatoknak már, természetesen, több-kevesebb tisztaság igényük van. S ki más képviselő a tetőpontot, mint az ember, egyrészt egészséges ösztönből és megfontolásból, másrészt nevelése révén. De hogy állunk belső értékeinkkel, A legnagyobbakkal!

A talentumok példázata s általában az egész Szentírás hangsúlyozottan figyelmeztet arra, hogy a Lélek ajándékai nem valamiféle tárgyi vagyont képeznek, melyek mintegy önmaguktól kamatoznak. Amit Istentől kapunk, az sosem vitrintárgy: nem azért van, hogy éppen legyen, dekorációként, emlékként, jelvényként, vagy bármiféle — talán nagy becsben tartott — díszként. Isten ajándékai "nem nyughatnak", s ha dobozba akarjuk zárni, üveg alá akarjuk tenni őket, akkor számunkra meghalnak, helyesebben szólva Isten megvonja tőlünk őket és hívebb sáfárookra bízta.

"Akinék van, annak adják, s akinek nincs, még amijét gondolja is, hogy van, az is elvétetik tőle" — mondja az Írás. Lelki sikon ez a vastörvény uralkodik. Isten nem búra alá szánja, amit ad, s faj annak, akinél ajándékai "elteküsznek". Bensőnk nem páncélszekrény, s amit Urunktól kapunk, az nem valamiféle nemesfém-tömb, amely nyughat, hozzá se szabad nyúlni, az a biztos, ha zár mögött van, senkinek semmi köze hozzá, magánvagyon, magánügy, titkos, és kizárólagos rendelkezésem alá tartozik. Ennek pontosan az ellenkezője áll! Isten ajándékai akkor

vannak biztonságban, ha kiszabadulhatnak életünk nyílt valóságába, s csak akkor mondhatjuk őket magunkénak, ha mindenkiéi, vagyis, ha szolgálunk velük, legyenek bármilyen jellegűek is. Ez azt jelenti, hogy az, amire emberi fogalmaink szerint azt mondhatom, hogy az enyém, csak akkor enyém igazán, ha jó gazdájának bizonyulok. Tesztelki javaimnak tehát nem szuverén ura vagyok, hanem az egyetlen Szuverén Úr bízta azokat rám, hogy "kezelésükben" legyen nyilvánvalóvá! Ő tényleg uralkodik, diadalmaskodik az életemben, számomra nem címzetes úr.

Hosszúlejárátú kölcsön mindaz, amink van. Nem rendelkezhetünk vele kényünk-re-kedvünk-re, sőt, az isteni ajándék belső logikája, természete, "felhasználásának" lehetősége rendelkezik velünk. Nem sétatálcám, nem virág a kalapom mellett, nem pohárnyi ital, amit felhajthatok, vagy kilötyinthetek, pillanatnyi hangulatom szerint. Rám bízott, felelős elszámolásra. Így megbecsülj Isten emberi mivoltunk cserépedényét: ajándékainak letéteményeseivé avat, áldásul küld mások számára, csak el ne akadjon bennem az áldás, mert akkor se enyém nem lesz, se másé. Sőt: ítéletté lesz rajtam. Mert — sajnos — az áldást is el lehet sikasztani.

Megdöbentő dolog történik, ha legnagyobb kincseink ránkporosodnak: a por alól lassan eltűnik a lényeg. Ilyen ne legyen keresztyénségünk! Hiszen lehet egészen más, s ennek a mi élő s bennünk uralkodni akaró Gazdánk a biztosítéka. Ev. ílet.

AZ EKLÉZSIA HUMORA

Hittanórán jelentkezik egy gyerek.

— Édesapám azt mondja, hogy nincs Isten, aki teremtette az embert, hanem mindnyájan a majmoktól származunk. Nincs különbség majom és ember között.

— De van, válaszolt a vallástanár, a majmok nem járnak templomba.

— Mi sem járunk templomba!

— Hát akkor tényleg nincs különbség!

Gyülekezeti hírek

BUFFALO

Lelkész: Buthy Dénes

Istentiszteletet a templomban (1037 Grant St) minden ünnepen d. e. 10 órakor angol, 11 órakor magyar nyelven. — Okt. 26-án a Nőegylet rendezésében süteményvásár volt. — A vasárnapi iskola szept. 22-én megkezdődött s ezenkívül minden hétfőn du. 2:30-kor is van vallásoktatás. — A szept. 30-ig való adakozásokról kimutatást készített Szeider Péter pénzügyi titkár és ezt az összesített kimutatást minden gyülekezeti tagnak megküldöttük, aminek alapján a hívek világosan látják, hogy a gyülekezeti tagok milyen mértékben vesznek részt az egyház fenntartásában.

CHICAGO

Lelkész: Tessényi Kornél

Istentisztelet minden vasárnap de. 9:45-kor a "Grace" evangélikus templomban, 2249 N Geneva Terrace. Lelkész lakása: 1458 W Belle Plaine Ave., Chicago 13, Ill. Telefon: 281-8586. —

Szept. 15-én, vasárnap délután megtartottuk őszi kultúrdélutánunkat, melynek keretében Dr. Kézdi Pál kardiológus összefoglaló képet nyújtott az orvostudomány történetéről és mai problémáiról. Dr. Kézdi fénnyel vetett a tudományak általában, különösen az elmúlt században az egyházzal szemben tanúsított negatív magatartásának okára, t. i. hogy az egyház nem eléggé hallgatott Pál apostol szavaira, aki azt mondta: "Mindent megpróbáljatok, ami igaz és ami jó, azt megtartsátok." (I Thess 5, 21), és ezzel szinte leküzdhetetlen akadályokat gördítve a tudományos kutatás elé. Ma már azonban mind több hívő keresztyén tudóst és orvost találunk a tudomány legkülönbözőbb területein. Amilyen mértékben a tudomány és vele együtt az orvostudomány is mélyebb és mélyebb betekintést nyerhet a természet világába a modern technika által rendelkezésére bocsátott tudományos eszközökkel, mind világosabban jelennek meg azok a határok is, melyeken túl kényszerítő erővel a Teremtő kezeinek munkáját kell felismernünk. Az ember nem csak test, nem csak gondolkozó elme, hanem lélek is. Nagy érdeklődést keltett, különösen az amerikai résztvevők sorában, Dr. Fiedler Kálmánnak er-

re az alkalomra angol nyelven írt rövid tanulmánya Madách Imréről és Az Ember Tragédiájáról, különös tekintettel a Falanszter-jelenetre, melyet nagy Eczzáértéssel Mr. J. Forbes olvasott fel. Dr. Lee Burswold és neje Bartók négy népi táncát adták elő csellón és zongorán; bevezetőben ismertette a magyar zenei örökségnek jelentőségét. Tessényi Kornél lelkész bibliai meditációval nyitotta meg a kultúrdélutánt, Mahr L. Arthur lelkész pedig zárószavakat mondott. Legközelebbi kultúrdélutánunkat januárban tartjuk. Dr. Kührner Béla, St. Louisból Mikszáth Kálmánról tart előadást, a magyar író 100-éves születési évfordulója alkalmából.

CLEVELAND — ELSŐ

Lelkész: Brachna Gábor

(Templom cím: 2836 East Blvd. Tel.: RA 1-7074.) Angol istentiszteletek de. 9:30-kor; magyar istentiszteletek de. 11-kor. — Okt. 13-án egyházi közgyűlést tartottunk, mely az egyház őszi munkarendjével, jövő évi költségvetésünkkel és időszerű kérdésekkel foglalkozott. — Fiatal Asszonyaink Köre évi halvacsoráját tartja nov. 8-án, mely mint a múltban, az idén is sok gyülekezeti tagot és barátot fog összehozni. — Magyarországi látogatóink: özv. Loos Jánosné, Csíszár Lászlóék édesanyja érkezett meg Rajkáról. Beck Berta és Vucskó Ferencné édesanyja Beck Jánosné, Körmenről. — Az élet és halál Úra elszólította gyülekezetünkben özv. Papics Józsefnét, akinek temetése szept. 25-én volt. Feltámadunk!

CLEVELAND - WEST SIDE

Lelkész: Juhász Imre

(W 98 és Denison sarkán. — Tel.: 961-6895.) — Vasárnapi istentiszteletek: 9:30-kor angol, 10:45-kor magyar nyelven. Őrvacsoraosztás legközelebb nov. 3-án. Vasárnapi iskola 9:30-kor, konfirmációi oktatás szombaton 10-kor és 11-kor. — Eltemettük Űjhelyi Tibor testvérünket 62 éves korában, okt. 9-én. — A magyar szabadságharcok mártírjairól emlékeztünk meg október 6-i istentiszteletünkön. — A presbiterek őszi taglátogatást végeznek ezekben a hetekben. — Gratulálunk Király Enikőnek, a gyülekezet fiatal tagjának, akit a Clevelandi Kultúrkertek 31 nemetiségi csoportja jelöltjei közül szépségkirálynőnek választottak. — Az Oltáregylet és valamennyi

egyesületünk bevonásával tartjuk évi nagy bazárunkat szombaton s vasárnap, nov. 2 és 3-án. Az egyház tagjainak és barátainak szíves támogatását kérjük. — Isten iránti hálával jelentjük, hogy a 15 évre felvett 15,000 dolláros iskola-építési kölcsönt 8 év alatt visszafizettük. Ebben nagy segítségünkre volt néhai Psotta Johanna hagyatéka, valamint az Oltáregylet többszöri, több ezer dollárt kitevő adománya. Ez örvendetes alkalom megünneplésére adóslevél-égetési bankettet rendezünk dec. 1-én. —

DETROIT

Lelkész: Asbóth Gyula

Istentiszteletek: angol 10-kor, magyar 11-kor. Templom: 8151 Thaddeus St. Telefon: VI. 1-3077. — Istentiszteletek vasárnaponként d. e. 10-kor angol és vasárnapi iskola, 11-kor magyar.

— Az idén a gyülekezet nem tartott pikniket. Helyette piknik-megváltási adománnyal támogatták a hívek a gyülekezetét. — Július 14-én a keresztség szentségében részesült Davis James Steen, Mr. és Mrs. James Steen újszülött fiúgyermek. — Szalay Károly gyülekezeti gondnok és felesége az Oltáregylet tisztviselője július 14-én tartották 50 éves házassági évfordulójukat. — Temettük szept. 19-én Kanitúr Andras egyháztagunkat és szept. 25-én Havasi Károly presbiterünket. Feltámadunk! — Oltáregyletünk okt. 6-án tartotta őszi bazárját.

NEW BRUNSWICK

Lelkész: Molnár József

(247 Somerset St.) Lelkészi hivatal telefonszáma: 545-4961. Lelkész lakása: 895 Patton St., North Brunswick. Tel.: 828-2361. — Magyar istentisztelet tartunk a hó első és harmadik vasárnapján, de. 9:15-kor. Angol istentiszteletek minden vasárnap 8:15-kor és 11-kor. Vasárnapi iskola 10-kor és 11-kor. — Legközelebbi űrvacsoraosztás: dec. 1-én. — Szept. 29-én hat gyermeket konfirmáltunk: Bogár Christine, Borbély Eugene jr., Gulyás Cynthia Ann, Kovách Nancy Jane, Novák Janice és Salva John Alexander. — Folyamatban van a gyülekezetben a használtruha gyűjtés a Luth. Világsegély számára. Szombatonként, valamint hétfő, kedd és csütörtök reggel lehet ruhaadományokat az egyházhoz behozni. — Okt. 27-én, vasárnap délután minden egyháztagunkat

felkeresték a gyülekezetet kiküldöttel. Az egyház munkájában való fokozottabb részvételt és áldozatkozást kérünk a jövő évre, kitől-kitől lehetséges szerint. — Az egyházi nevelés céljaira átalakított korábbi lelkészlakon emléktáblát szándékozunk elhelyezni, melyre híveink emlékadományokat adhatnak elhunyt szeretteik nevére. — Eltemettük okt. 13-án id. Novák Sándor testvérünket. — A keresztség szentségében részesült Karsay Thomas Scott, Karsay István és neje újszülött fia. — A gyülekezet fennállásának 55. évfordulóját ünnepeljük november 23 és 24-én. Szombaton este jubileumi gyülekezeti vacsora lesz, amelyre ajánlatos a jegyeket előre megváltani. A másnapi ünnepi igehirdetéseket Nt. Bell Lajos, a gyülekezet korábbi lelkésze, valamint Nt. Fliszár Ferenc, egyházunk fia végzi.

MINDENNAPI KENYÉR

— Ötmutató a Biblia olvasásához —

SZTH. U. 21. VAS. — NOV. 3.

Heti igé: 2 Tim 2:5

Napi igék (nov. 3-9):

V. Ef 6:10-17. — Zsolt 119:57-72.
H. 1 Kor 9:24-27. — Zsid 10:1-18.
K. 2 Tim 2:1-5. — Zsid 10:19-31.
Sz. Róm 14:4-12. — Zsid 10:32-39.
Cs. 1 Kor 9:13-18. — Zsid 11:1-7.
P. Luk 22:31-38. — Zsid 11:8-22.
Sz. 1 Kor 7:29-31. — Zsid 11:23-31.

*

SZTH. U. 22. VAS. — NOV. 10.

Heti igé: Mát 24:13

Napi igék (nov. 10-16):

V. 1 Tess 5:13-18. — Zsolt 124
H. Mát 24:1-8. — Zsid 11:32-40.
K. Mát 24:9-14. — Zsid 12:1-11.
Sz. Mát 24:29-35. — Zsid 12:12-17.
Cs. Mát 24:36-42. — Zsid 12:18-24.
P. 2 Tess 2:1-12. — Zsid 12:25-29.
Sz. Préd 3:1-11. — Zsid 13:1-6.

*

SZTH. U. 23. VAS. — NOV. 17

Heti igé: 2 Kor 5:10

Napi igék (nov. 17-23):

V. 2 Tess 1:3-10. — Zsolt 143.
H. Ján 5:19-24. — Zsid 13:7-14.
K. 1 Móz 19:15-29. — Zsid 13:15-25.
Sz. Róm 2:1-11. — Zsolt 51:1-14.
Cs. Luk 21:11-19. — Mát 24:1-8.
P. Jel 2:1-5, 7. — Mát 24:9-14.
Sz. 1 Pét 4:1-7. — Mát 24:15-28.

— j i —